

**Centrum pro výzkum veřejného mínění
Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.**

Jilská 1, Praha 1

Tel./fax: 286 840 129

E-mail: daniel.kunstat@soc.cas.cz

Politická kultura a aféry ve veřejném životě

Technické parametry

<i>Výzkum:</i>	<i>Naše společnost 2009, v09-03</i>
<i>Realizátor:</i>	<i>Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.</i>
<i>Projekt:</i>	<i>Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i.</i>
<i>Termín terénního šetření:</i>	<i>2. 3. – 9. 3. 2009</i>
<i>Výběr respondentů:</i>	<i>Kvótní výběr</i>
<i>Kvóty:</i>	<i>Region (Oblasti NUTS 2), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání</i>
<i>Zdroj dat pro kvótní výběr:</i>	<i>Český statistický úřad</i>
<i>Reprezentativita:</i>	<i>Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
<i>Počet dotázaných:</i>	<i>1139</i>
<i>Metoda sběru dat:</i>	<i>Osobní rozhovor tazatele s respondentem</i>
<i>Výzkumný nástroj:</i>	<i>Standardizovaný dotazník</i>
<i>Otázky:</i>	<i>PS. 17, PS. 4</i>
<i>Zveřejněno dne:</i>	<i>21. dubna 2009</i>
<i>Zpracoval:</i>	<i>Daniel Kunštát</i>

Centrum pro výzkum veřejného mínění SOÚ AV ČR, v.v.i., se ve svém šetření realizovaném v březnu 2009 podrobněji věnovalo tématu politické kultury v České republice. V rámci tématu politická kultura v české společnosti jsme zjišťovali, jak se občané staví k různým sporům, problémům a aférám, které se objevují v našem politickém a veřejném životě.¹ Respondentům jsme proto předložili seznam výroků, s nimiž dotázaní vyjadřovali souhlas, respektive nesouhlas.

¹ Otázka: „V našem politickém a veřejném životě se objevují různé spory, problémy a aféry. Souhlasíte s tím, že...(viz tabulku 1)?“

Tabulka 1: Postoje českých občanů ke sporům, problémům a aférám, které se objevují v našem politickém a veřejném životě (v %)

	Rozhodně souhlasí	Spíše souhlasí	Spíše nesouhlasí	Rozhodně nesouhlasí	+/-
patří k životu, vyskytují se i v jiných demokraciích	22	59	13	4	81/17
tyto spory a aféry nám dělají ostudu před světem	39	43	13	3	82/16
je třeba aby se o nich informovalo, protože politici potřebují kontrolu veřejnosti	57	33	7	1	90/8
jde při nich hlavně o vyřizování osobních účtů	24	47	14	2	71/16
je často těžké se v nich vyznat	40	45	9	2	85/11
jde hlavně o vyřešení věcných problémů	8	30	32	12	38/44
spousta vážných problémů a afér se zatajuje	49	40	4	1	89/5
problémy nafukují novináři	18	38	27	9	56/36
nemají žádný účinek, ničeho se nedosáhne a vše zůstane při starém	26	46	17	3	72/20

Poznámka: Dopočet do 100 % tvoří odpovědi „nevím“.

Podle výrazné většiny českých občanů (81 %) patří spory, problémy a aféry k životu a vyskytují se i v jiných demokraciích. Zároveň ale většina oslovených (82 %) vyjádřila názor, že tyto spory a aféry nám dělají ostudu před světem. Téměř všichni respondenti (90 %) rovněž souhlasili s tím, že o problémech, sporech a aférách je třeba informovat, protože politici potřebují kontrolu veřejnosti. Naprostá většina oslovených občanů vyjádřila názor, že ve sporech, aférách a problémech, které se objevují v našem politickém a veřejném životě, je těžké se vyznat (85 %) a že spousta závažných problémů a afér se zatajuje (89 %). O názorech občanů na politickou kulturu v naší zemi svědčí jistě i to, že si téměř tři čtvrtiny (71 %) Čechů myslí, že ve sporech a aférách, které se ve veřejném životě objevují, jde hlavně o vyřizování osobních účtů a bezmála polovina lidí nesouhlasí s tím, že jde hlavně o vyřešení věcných sporů. Podle necelých tří čtvrtin občanů (72 %) nemají tyto spory a aféry žádný účinek, ničeho se nedosáhne a vše zůstane při starém. Nadpoloviční většina respondentů pak vyjádřila souhlas s tím, že problémy nafukují novináři.

Z hlediska srovnání s předchozím výzkumem na stejné téma (z r. 2005) lze konstatovat, že se názory občanů na různé spory a aféry v politickém životě v čase nijak zásadně nemění (viz tabulka 2). Přesto došlo např. k mírnému posílení názorů, že aféry patří k demokratickému životu (+ 6 procentních bodů) a že při nich jde hlavně o řešení věcných problémů (+ 5 procentních bodů).

Tabulka 2: Postoje českých občanů ke sporům, problémům a aférám, které se objevují v našem politickém a veřejném životě - srovnání (v %)

	2005 +/-	2009 +/-
patří k životu, vyskytují se i v jiných demokraciích	75/21	81/17
tyto spory a aféry nám dělají ostudu před světem	82/15	82/16
je třeba aby se o nich informovalo, protože politici potřebují kontrolu veřejnosti	95/3	90/8
jde při nich hlavně o vyřizování osobních účtů	75/15	71/16
je často těžké se v nich vyznat	89/8	85/11
jde hlavně o vyřešení věcných problémů	33/49	38/44
spousta vážných problémů a afér se zatajuje	87/5	89/5
problémy nafukují novináři	53/37	56/36
nemají žádný účinek, ničeho se nedosáhne a vše zůstane při starém	71/21	72/20

Poznámka: Dopočet do 100 % tvoří odpovědi „nevím“.

Vedle postojů veřejnosti ke sporům a aférám, které se ve veřejném a politickém životě objevují, jsme se rovněž zajímali o to, jak čeští občané hodnotí politickou kulturu veřejně činných lidí, tedy to, jak mezi sebou jednájí, jak na veřejnosti vystupují a jak informují o problémech.²

Tabulka 3: Politická kultura veřejně činných lidí (v %)

	Velmi dobrá	Spíše dobrá	Spíše špatná	Velmi špatná	+/-
členové vlády	1	21	45	30	22/75
poslanci	1	10	46	39	11/85
senátoři	2	27	38	23	29/61
představitelé krajských samospráv	3	39	23	9	42/32
představitelé místních (obecních) samospráv	8	50	22	8	58/30
politici ČSSD	2	30	41	20	32/61
politici KDU-ČSL	2	21	46	22	23/68
politici KSČM	5	30	33	21	35/54
politici ODS	2	18	39	35	20/74
politici SZ	2	15	39	35	17/74

Poznámka: Dopočet do 100 % tvoří odpovědi „nevím“

² Otázka: „Zajímalo by nás, co si myslíte o politické kultuře veřejně činných lidí, tedy o tom, jak mezi sebou jednájí, jak na veřejnosti vystupují a informují o problémech. Jaká je podle Vás politická kultura...(viz tabulku 2)“

K politické kultuře většiny veřejně činných lidí jsou čeští občané velmi kritičtí. Pozitivně hodnotí nadpoloviční většina respondentů pouze politickou kulturu představitelů místních (obecních) samospráv. Pozitivní hodnocení nad negativním hodnocením pak převažuje ještě u představitelů krajských samospráv.

Politickou kulturu členů vlády hodnotí pozitivně 22 % a senátorů necelá třetina 29 % českých občanů. Nadpoloviční většina respondentů (v případě členů vlády jsou to dokonce tři čtvrtiny oslovených) však jejich politickou kulturu hodnotí negativně. Nejvíce kritičtí jsou čeští občané k politické kultuře poslanců. Za dobrou označilo jejich politickou kulturu pouze 11 % dotázaných a 85 % respondentů vyjádřilo názor, že jejich politická kultura je špatná.

V případě politiků všech parlamentních stran výrazně převažuje negativní hodnocení jejich politické kultury nad hodnocením pozitivním. Nejpozitivněji hodnotili respondenti politickou kulturu politiků KSČM, která je podle více než třetiny českých občanů dobrá. Pro téměř třetinu českých občanů je dobrá politická kultura ČSSD. Necelá čtvrtina českých občanů hodnotí jako dobrou politickou kulturu politiků KDU-ČSL. Nejhorší jsou z tohoto hlediska hodnoceny ODS a Strana zelených: pozitivně politiky těchto stran hodnotí pouze 20 resp. 17 %. Ve všech případech se však více než polovina oslovených přiklonila k tomu, že politická kultura politiků těchto stran je špatná (v případě ODS a SZ zastávají tento názor dokonce téměř tři čtvrtiny občanů).

Ze srovnání s výzkumem z roku 2005 (viz tabulka 4) vyplývá, že se významně zhoršilo hodnocení politické kultury pouze u členů vlády. Zajímavá situace je patrná v posuzování politické kultury občany ve vztahu k jednotlivým stranám. Obecně totiž lze konstatovat, že podstatně horší je vnímána politická kultura vždy u vládních (koaličních stran).

Tabulka 4: Politická kultura veřejně činných lidí – srovnání (v %)

	2005	2009
	+/-	+/-
členové vlády	28/66	22/75
poslanci	14/82	11/85
senátoři	26/58	29/61
představitelé krajských samospráv	37/25	42/32
představitelé místních (obecních) samospráv	56/26	58/30
politici ČSSD	23/70	32/61
politici KDU-ČSL	26/64	23/68
politici KSČM	29/58	35/54
politici ODS	35/56	20/74
politici SZ	-	17/74

Poznámka: Dopočet do 100 % tvoří odpovědi „nevím“